

Megjelenik reggeli és esti kiadásban, tehát mindennap a délutáni órákban.

Előfizetési díj:

Egész évre 10 ft., félévre 5 ft. 50 kr., évnegyedre 3 ft., egy óra 1 ft. — Az esti kiadás külön küldésért a vidékre: Egész évre 1 ft. 50 kr., félévre 80 kr., évnegyedre 50 kr., egy óra 20 kr.

Szerkesztői szállás: belső-tordautca 122. sz. Kiadó-hivatal: A tanácsház mellett, az emelet hátsó részében.

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI LAP.

Hirdetési díj: öt hasábos garmond sorért 1-szor 7 kr. 2-szor 6 kr. 3-szor 5 kr. s egyszeri beiktatás után 30 kr. bélyegdíj. — Hirdetések felvételnek: Helyben: a kiadó-hivatalban és Demjén László könyvkereskedésében. Pesten: Zeisler M. (király-utca 60. sz.) Bécsben: Haenstein és Vogler-nél (Neuer-Markt 11. sz.) Oppelik Alajosnál (Wollzeile 22. sz.) Rudolf Mosse off. Zeitungs-Agent.

Nyitlteri cikkek:

sora után 20 kr. előleg beküldése mellett a szerkesztőséghez czimzendők. — Előfizetések s hirdetési díjak a vidékről a szerkesztőséghez, helyben a kiadó-hivatalhoz küldendők be.

Elvetette a sulykot!

(Brrr.) Boldog egy állapot az ellenzéki vezércikk-írás! Mindennap találni anyagot egy kéthasábos bünlaim-tromra azok ellen, kik tetsznek, dolgoznak, s így emberi természetüknél fogva hibáznak is mulhallanul. Mily könnyű a nyugodtan szemlélgetőnek a hiányokat feljegyezni; jóvá tenni, ez már más dolog, erre ők reá nem érhetnek.

A közügyek szekerének előbbre tolásában ugyan keveset fáradoznak; hanem a népszerűség illatos virágait ki szedné össze akkor, ha ők oly prózai dolgokkal bajlódnának — már pedig ki tudja hány celebritás, a jövő hány nagy férfa várja a fejére teendő diszes koszorút azon napon, midőn nemzetét szerencsésé teendi — Oceaniában.

Van például az „Ellenőz”-nek egy erős legénye, M. az ő neve. Ez fején találta a szegét: kisüti, hogy a 25-ös bizottság javaslatának gyors módosítása azért történt, hogy a Deák-pártnak legyen egy korteskedési eszköze, melylyel a törvényszékre vágyó városokat és községeket sakkbán tartsa, s függőben azon 20—30,000 hivatalkeresőt, kik zsiros állomásokra sovárognak a bíróságok asztalánál.

De rozslú és egyoldaluan számít ez az M. ur, mert a Deák-párt a törvényszéki reformot azonnal akarja és nem a választások után.

Ha a Deák-párt a választások utánra kívánta volna halogatni az igazságszolgáltatás reformját, nem sietne e tárgyban a törvényt a többi megalkotni, hanem felhasználva az ellenzék érélyes ellenzését, a kormányt kényszerítette volna bekanyarodni, mondván: ime saját népszerűségét kockáztatja a párt maga; így par hō lett volna megnyerve azon ügy alatt, hogy egy újabb javaslatot kell készíteni. A Deák-párt nem választá ezt a könnyű, M. szerint, általa óhajtott utat.

A mi a törvényszék és járásbíróságokra vágyakozó városokat és községeket illeti, a kormány a rendezésnél úgy járhatna el, hogy épen az ellenzék pártján levőket ne feledje ki a megajándékozásból és ekkor az ellenzék-et őt saját fészkeiből verné ki, ha t. i. nem fontolná meg azt, hogy megkapván az óhajtottat könnyen azt mondhatják: maradunk a régi párt mellett. Miért van tehát a párt és kormány azon, hogy mielőbb szerveztesse nek a törvényszékek és járásbíróságok, hisz így saját deák-párti székhelyeink is átdeáktálhatnának, már csak azért is, hogy ott is kapjanak valamit jutalmul — ha a jövő többség megszületik — mire nagy a remény Izraelben.

A bírák kinevezését sem kellene ám a Deák-pártnak forciozni, mert akkor a folyamodók % része — mint M. gondolja — szintugy áttereltetnék az ellenzéki táborba.

Ha mindezeket fontolóra vesszük, kitűnik az, hogy ha a Deák-párt és kormány kortes-eszközü al akarta volna a 25-ös bizottság javaslatának módosítását felhasználni, ép az ellenzéköt kell vala, hogy tegye, mint a mit tett.

Az elhalasztásra kell vala szavaznia az ellenzékkel kezelt fogva, s akkor a jövő parlamenti többséget biztosíthatna volna magának; de nem így tett, mi azt bizonyítja, hogy a közérdeket főlébe helyezte a pártérdeknek. Nagyon rozslú okosodik tehát az M.-féle ellenzék, midőn a kortes-eszköz keresését látja azon lépésben, melylyel az szintugy eldobott a közjó érdekében; de pártja alatt is vágja a fát, midőn az ellenzéki városok és községekről felteszi, hogy ezek egy-egy törvényszékért vagy járásbíróságért elpártolhatnának vagyis helyi érdekeiket a párt érdekébenél többre becsülhetnék, s hogy a főcontingens pártjuk szaporodására a hivatalból kimaradandókból várhatják, holott eddig mindig a független értelmiség oldalukon állása vala a fennhangzó parole.

A „Kol. Közl.” eredeti távsürgönye.

Feladatott Pesten máj. 16. 12 óra 55 p. délután Érkezett Kolozsvárra máj. 16. 1 óra 10 p. d. u.

Versailles, május 15. Tartós ágyuzás, mely jelentékeny károkat okoz a város falaiban, leszereli a communeisták útjeit, s védelmezi a közleledési munkálatokat, melyek sietősen bevégeztetnek.

Róma, máj. 14. Antonelli körjegyzéket intézett az olasz parlamenthez, melyben a parlamentnek, a pápa biztosítására hozott törvényét visszautasítja.

Páris, máj. 14. Thiers házának lerombolását megkezdették, daczára annak, hogy ezen eljárás a közvélemény helyteleníti. Az utcák katonaság által vannak ellepve; a polgárok igazolásaik előmutatására kényszerítettek, a kinnél igazolójege nincs, a Loretto templomba záratnak be.

Versailles, máj. 14. Csapataink megszállották Montrouget. A felkelők odahagyták Vanvest erődöt, egy földalatti folyosón menekültek meg, 50 ágyut, 8 ágyumozsarat zsákmányul ejtettünk. Mintegy 30 halott, s néhány részeg katona találatott az erődben.

Bukurest, május 12.

— Bármily különösnek lássék is, tény, hogy a jelen kormány állása napról-napra inkább megszilárdul. Nem régmég azt hitte az egész világ, hogy Moldva-Oláhsország egy vulcanicus kitörés előestéjén áll, hogy a katastropha el nem maradhat s ez még a fejedelemsé-

gek állami létét is kockáztathatja, maga után vonván egy a souzerain hatalom, mint a másik nagyhatalmu protector beavatkozását. És ime a vész elvonult, nyugalmat ígérő csendet tapasztalunk és nagy érdekeltiséget az új választásoknál.

E nevezetes jóra fordulásnak vannak külső, vannak belső okai.

A legújabb kiadású orosz-török kutya-macska barátság természetesen csillapítólág hatott a pártkülde-mekre; ehez járult az is, hogy a hajdani párisi protector maga is földellen császárá lett, ki képtelen másokat támogatni, ha azok közelebb is vannak ő hozzá mint az Al-Duna vidékei.

Azonban ez még egymagára nem engedné meg a jelen kormányt, hogy szilárd kézzel tartsa a gyep-lőket, egy olyan országocskában, hol csaknem félén-ként változtak a miniszteriumok. Tenni sem tett még az új kormány sokat, úgy hogy érdemei inkább negatív természetűek: népszerűsége és erejének forrása tehát elődei tulzásában vagy mulasztásában keresendők s ma még jól gyümölcsözőnek.

A nép ugyanis torkig lakott azon országlárokkal, kik a belügyi rendezkedést elhanyagolva, a népnevelésről nem gondoskodva, a corruptio egy újabb korszakát nyitották fel meg s a visszaélések és naponta nyilvánuló tehetlenség hullámzata közben hol világra szóló hódítási eszmékkel bolondíták követőiket, hol a legnemtelenebb szenvedélyeket szitogatták, mi közben teljesen kimeríték az állam pénzügyi forrásait és roppant adósságot szereztek nyakára.

Nem csoda, ha az ily üzérkedésnek az lett a vége, hogy a közvetlen érdekelteken kívül mindenki belátta az ámitók főrekvéseinek veszedelmes voltát, — ha végtére is belátta a józanabb rész, hogy az önzés aranyborja körül tánczoló, magokat államférfiaknak hirdető tulzók és idegenekkel pactálók csak álarcul viselik a a néper-deket s hogy mesterkedéseiket tovább ühessék, ezért gyujlják meg az aranyos álmodozás tömjén-füstjét.

Ezek a királyságot újonan alapítók eljátszották hitelüket, elkoptatták a nagy eszméket s ma a nép nagy várakozással fordul az új kormányhoz, tőle sok jót vár; ha sikerül e bizalomnak csak némileg meglelelnie, ugy ellenfelei, kik csak a minap azt hitték, hogy egy kéz-mozdulattól eltávolíthatják őket — nagyot csalódtak; csak nehogy a nép is csalódjék, midőn a jelen moldva-olák kormányt többre tartja képesnek mint elődei, s tőle várja a belcalamítás megszüntetését.

A polgárháboru Páris alatt.

A kormánycsapatok előnye kétségbe vonhatlanok, főleg Páris déli részén, hol a Vanves-erőd sem tarthatja többé magát. A commune azt jelenti, hogy Wroblezski tk. szerencsés harcztot vívott Vanves erődnél. A kormánycsapatok állítólag szuronynyal üzettek vissza a felkelők által.

Páris nyugoti oldalán is annyira megközelítették a kormánycsapatok a fővárost, hogy Ladmirault tábornok már a boulognei erődben tartja főhadiszállását, tehát Páris falainak közvetlen szomszédságában. Egy-két nap alatt Párisban fognak állni a versaillesi kormány csapatjai, de előre láthatólag még makacs-torlasz harc várakozik rájuk. Az ágyuzás ugy a déli, mint a nyugati oldalon szakadatlanul tart.

Mac-Mahon tábornagy máj. 12-én napiparancsot bocsátott ki a hadsereghez, melyben többek között ezeket mondja:

„Katonák! Ti megfelleltetek azon bizalomnak, melyet Franciaország belétek helyezett. Batorságotok és erélyetek által legyőztétek azon akadályokat, melyeket a felkelés velünk szembeesített.” A napiparancs továbbá elszámolja a hadsereg fegyvertényeit, s azt mondja, hogy eddigelé 3000 fogoly és 150 ágyu jutott a kormánycsapatok kezei közé. „Az ország — mondja végül a napiparancs — tetszéssel fogadja a hadsereg diadalait, s azokból azt következteti, hogy a küzdelem vége felé közeledik. Páris fölhív bennünket, hogy szabadítsuk meg azon kormánytól, mely őt elnyomja. Rövid idő múlva föl fogjuk tüzni Páris falaira a nemzeti lobogót, és helyre fogjuk állítani a rendet, melyet egész Franciaország és egész Európa követel. Katonák, ti megérdemeltétek a haza köszönetét.”

Mac-Mahon e napiparancsából azt következtetik Versaillesban, hogy küszöbön áll a döntő perc. — Jules Favre és Pouyer-Quertier már megérkeztek Versaillesba.

Páris belsejében növekedik a bonyodalom és meghasonlás. Rossel párthívei izgatnak a commune ellen, azt követelve, hogy a commune bizonyítsa be a Rossel ellen emelt vádakat. A „Père Duchêne” című lap azzal fenyegetődzik, hogy Bellevilleben a nép maga fogja kezébe ragadni a védelem vezetését.

Delescluze egészen szakított a központi bizottsággal. Helyére Billioray nevezetett ki hadügyrnek. — A jóléti bizottság egyik proclamatioja azt mondja, hogy a commune halális veszedelemtől menekült meg, miután árulás uralkodott a felkelők soraiban. A megvásárolható egyéneknek teli kézzel szort arany találatott. Az Issy-erőd elhagyásáról szóló hír első műve volt ez árulóknak.

A legtöbb vétkes elfogaltott, s a haditörvényszék itélai fog fölöttük. — A commune elnyomta a „Moniteur”, „Univers” és „Spectateur” című lapokat.

A bordeauxi congressus, melyet a vidéki városok községtanácsai rendezni akarnak, nem fog létrejönni, miután a versaillesi kormány előrelátólag betiltotta azt.

Tordamegye főbirájának jelentése a máj. 8-án tartott képviseleti gyűléshez.

Tekintetes képviselő bizottmány!

Sz. 1—1871. K. B. A mult 1870-ik évi deczemb. 19-én tartott képviselő bizottmányi ülés óta előfordult kezizagatási ügyekről állatos jelentésemet a következőkben van szerencsém megtenni:

1-ör közegészségi állapotunk a megyei főorvosi jelentés szerint:

A folytonosan tartó rendetlen időjárás daczára, az egész megyében a lefolyt első évharmadban eléggé megnyugtató volt, a légző szervek bántalmái uralmukat ugyan fenntartották, de még mindig szelid lefolyással, és az egész négy hónap alatt oly nevű járványkor épen nem mutatkozott, mely orvosi kiszállást és orvosrendőri szabályok életbeleptetését igényelte volna.

A tordai nyilvános közkorházban a mult 1870-ik egész évben ápolottat összesen 722 beteg, 469 férfi, 253 nő; ezek közt volt bujasenyves 167, 88 férfi, 79 nő.

Meggyógyult 606; 387 férfi, 219 nő; ezek közt bujasenyves 143; 74 férfi, 69 nő.

Összes fogyaték: 667; 433 férfi, 234 nő.

Maradt 1870-ik deczember végével 55; 36 férfi, 19 nő; ezek közt bujasenyves 24; 14 férfi és 10 nő.

A meghaltak közt 38 egyén, köztük néhány külföldi vasuti munkás, oly kétségbeesett, reménytelen és haldokló állapotban hozatott a kórházba, miszerint csak azért vétettek fel, hogy nyílt utozán ne haljanak el.

Az 1871-ik év január 1-től egész ápril végéig, s így négy hónap alatt ápolottat összesen 275 beteg, 184 férfi és 91 nő; ezek közt volt bujasenyves 85; 47 férfi és 38 nő.

Meggyógyult a fenn kitett idő alatt 202; t. i. 136 férfi, 66 nő; ezek közt bujasenyves volt 63; 36 férfi, 27 nő.

Meghalt 28; 20 férfi és 8 nő.

Maradt ápril végével további ápolás alatt 46 beteg; 29 férfi, 17 nő; ezek közt bujasenyves 20; 11 férfi és 9 nő.

A kórházi bizottmány működését még február hónap elején megkezdette, s azóta a kórházi ügyeket folytonos erélyességgel tárgyalja; a kórház nagybóltása és cölészerűbb átalakítása ügyében a tisztség utján a belügyministeriumhoz kimerítő és indokolt kérelemmel folyamodott, de fájdalom ez ideig még semmi választ nem nyert.

(Folyt. köv.)

Észrevételek

az ügyvédi rendtartás tárgyában közrebocsátott igazságügyminiszteri javaslatra.

(Folytatás.)

A 43. §. intézkedéseit részint fölöslegesnek, részint impracticusoknak, részint kihihtelleneknek tartjuk, mit igazolunk a következő észrevételekkel:

Ha a fél ügye átadása végett ügyvédhez folyamodik, ez őle informatiót vesz be. Ebben felperes előadja igénye bizonyítására szolgáló bizonyítékait és a fölött nyilatkozik, mely körülményekre tehet esküt, alperes pedig a kereset bemutatása mellett kijelöli azon körülményeket, melyekre védelme cöljából esküt tehet.

Az ügyvéd a félnek e tekintetben tett nyilatkozatát az informatióban fel- illelőleg megjegyzí. Ha az informatio teljes és kimerítő, ezen feljegyzése az ügyvédek tökélyesen elégséges arra nézve, hogy a perben az ügy eldöntésére szolgáló esküket kínálhassa, az ajánlottak fölött nyilatkozhassék, ezeket elfogadhassa vagy visszautasíthassa. Különös intézkedés e tekintetben csak oknélküli és felesleges lenne, más cölának nem szaporíthatna, mint a hiába való formalításokat növelni és szoríthatni.

Hogy az ügyvéd az informatio felvétele alkalmával az eskümintát formázza és leírassa, ki nem vihető. Mert előbb az illető periratot fogalmaznia kell, és ennek tartalmához illelőleg szövegéhez képest állapíthatja meg az eskümintát. Ugy de minekutána az eskümintát formulázva van, már nem irathatja alá a féllel és magyarázhatja meg. Mert például vidéki, vagy nincs hon. Azonban a periratotán fatalis terminus fennforgása, vagy az ügy sürgős volta miatt be kell adni. Mit tegyen már most az ügyvéd ezen szakasz coercitív szabályával szemben? Nem teljesítheti okozatán kívül eső körülményeknél fogva. Ebből az tetszik ki, hogy ezen rendelkezés a gyakorlatban gyakran oly akadályokra találhat, mely kivételnek absolute utjában állanak. Ezekhez járul, hogy a prrts. még rendes eljárásba sem teszi az eskünek allegatio rendjén formulázását ügyvédi kötelességgé, s minthogy ilyképen az ügyvéd az eljárás rendjén eleget tesz feladatának, ha

az eskü által bizonyítandó körülményeket kijelöli, és minthogy az eskü szövege a bíróság által végítéletben állapittatik meg, a törvényjavaslat 43. §-át a prrts. idevonatkozó §-aival is ellentétben állónak kell nyilvánítanunk.

De vegyük figyelembe a szóbeli sommás eljárást, melyben az ügyvéd, mielőtt a tárgyalásba bocsátkozik, még azt sem tudhatja jóformán, mire kellend esküt kinnálnia vagy elfogadnia, és így teljesen lehellen, hogy eskümintát készítsen és azt aláírassa. Ez ok nézetünk szerint merőben haszonvetellennek tüneti fel ezen szakasz intézkedését.

Még azt is követeli ezen §., hogy az ügyvéd felelős legyen azért, hogy a fél az eskümintát tartalmát megértette. Ezt észszerüleg tőle megkövetelni nem lehet. Ő ugyan magyarázhatná a félnek az eskümintát és igyekezhetheték, hogy magát megértesse. Ez őle kitelhetik és erre vállalkozhatik is, mert tehetsége körén belül esik. De hogy ezen magyarázatát a fél valósággal megértette, felfogta és az értelem fölött tisztába jött magával, ez már causalitása és tehetsége határában kívül és a fél szellemi és erkölcsi tehetsége körén belül esik, ezért már őt felelősséggel terhelni nem lehet és nem szabad. Ha a fél azt nyilváníttotta az eskümintát értelmezése folytán, hogy ő azt megértette, a megértés vagy meg nem értés iránti felelősség csak is őt terheli. A bírónak is köteleességévé van téve, hogy mielőtt az esküt a féltől beveszi, annak tartalmát és értelmét értesse meg vele. Ha ezen kötelmének a bíró eleget tett és a fél oly esküt tesz le, melyet ő az értelmezés daczára sem értett meg senkinek sem jut, vagy juthat eszébe, hogy ezért őt tegye felelőssé.

Ezen szakasz rendelkezésének ratióját sem vagyunk képesek felfogni, mert az indokokban arra nézve felvilágosítást nem nyerünk, holott ezt annál is inkább helyén levőnek láttuk volna, mert csakugyan áll az, hogy hasonló intézkedés semmi más törvényben nem foglaltatik, ennél fogva az a szó teljes értelmében exoticus és igen is magyarázásra és igazolásra szorul.

Ha a kérdéselt intézkedés ratiója abban állana, hogy a felet biztosítsa az iránt, hogy az ügyvéd csak oly esküt fog elfogadni, mit a fél csakugyan be is tehet, erre nézve elegendő garancia az informatio, mely nem egyébre való, mint a fél lehető bizonyítékainak és ezek mikénti használatának feljegyzésére. Feltevé, hogy az ügyvéd ezen utasítás ellenére járna el és a fél e miatt a pert elvesztené; van nekie, mint más hasonnemű esetekben, utja módja, hogy a reá háromolható kártól magát megóvja és arra hárítsa, ki annak okozója.

Emlitenünk sem kell, hogy bármely mulasztást kövessen el az ügyvéd e tekintetben, ennek soha sem lehet az a következménye, hogy a félnek e miatt hamis esküt kelljen tennie. Mert a bíró neki az eskü letétel előtt mindig megfogja az eskü tartalmát magyarázni és ekkor alkalom nyílik arra, hogy az eskü letételől visszalépjen.

Mindezeknél fogva azt vagyunk bátrak véleményezni, hogy ezen §. hagyassék ki.

A 44. 45 és 46. §-ok rendelkezéseivel egyetértünk ugyan, csak azt kívánjuk, hogy mivel ügyvédi kötelezettségeket szabályoznak és mivel voltaképen az ügyvédi hatalmazványokra nem vonatkoznak, a II. fejezetben lennének elhelyezendők.

Mivel ezen észrevételeinek szerint a fennforgó fejezet 38. §-a egészen a 46. §-ig kibagyandók lennének, azt indítványozzuk, hogy az egész fejezet töröltesék ki, és ezen nézetünk szerint helyes és célszerű átalakításnak a 37. §. is vettessék alá, mert annak első kikezdése egy pusztán elméleti értékű kijelentést foglal magában, mely különben is önként értetik, a másik kikezdés pedig a perrendtartásba való, hol elő is fordul a peres eljárásra vonatkozólag, melynek határain kívül köteleességévé nem lehet tenni az ügyvédnek, hogy minden általa készített beadványt ellenjegyezzen, mert megtörténhetik hogy a beadványnak tényleges tartalma iránt felelősséget nem vállalhat magára, mely esetben a féllet írta alá s reá hárítja a felelősséget.

(Foly. köv.)

A bordeauxi program.

A francziaországi városok küldötteiből alakulandó congressus összehívására Bordeauxban ideiglenes bizottság állott össze és a következő programot adta ki:

1. cikk. Franciaország városainak küldötteiből álló congressus hivatik össze Bordeauxba a végett, hogy a polgárháboru megszüntetésére szükséges rendszabályokról, a municipális szabadságok biztosításáról és a köztársaság megerősítéséről tanácskozzék.

2. cikk. Minden város 20000 lakos után egy követelt küld, minden 5000-et meghaladó lakos többlet után is egy küldött jár. A departements és arondissements fővárosai ha 20000 lakosuk nincs is, küldenek egy követet.

3. cikk. Minthogy a küldöttek természetesen a polgárok szavazásából indulnak ki, személyes meghívás fog intéztetni az 1871. apr. 30-án választott városi

